

Sygn. akt IV U 253/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

odwołania M. Ż. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 16 lutego 2012 roku nr (...)

w sprawie M. Ż. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rentę socjalną

1. oddała odwołanie;
2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz adwokata R. K. – Kancelaria Adwokacka w T. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych i 60/100) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się z urzędu.

Sygn. akt IV U 253/12

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 10 lipca 2013 roku

Decyzją z dnia 16 lutego 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. Ż. (1) przedłużenia prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do renty socjalnej z uwagi na to, że nie spełnia warunków określonych w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz.U. Nr 135, poz.1268 ze zmianami), wobec stwierdzenia przez Komisję Lekarską ZUS orzeczeniem z dnia 10.02.2012 r. braku całkowitej niezdolności do pracy.

Od powyższej decyzji odwołał się M. Ż. (1), domagając się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu podał, iż decyzja ta jest niezgodna ze stanem faktycznym, gdyż nie jest osobą zdolną do pracy, ze względu na szereg schorzeń na które cierpi - w postaci choćby głuchoty.

W pisemnej odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że odmowa przyznania renty socjalnej pozostawała w zgodzie z przepisami ustawy o rencie socjalnej z uwagi na fakt, iż orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS nie uznano odwołującego za całkowicie niezdolnego do pracy, a odwołanie nie wnosi żadnych nowych okoliczności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. Ż. (1) urodził się w dniu (...) roku.

Odwołujący się pobierał rentę socjalną w okresach od 1.10.2003 r. do 30.11.2005 r. na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a od 1.12.2005 r. do 31.12.2011 r. w związku z orzeczoną całkowitą niezdolnością do pracy.

W dniu 4.01.2012 roku ubezpieczony złożył ponownie wniosek o przyznanie renty socjalnej.

dowód: - akta organu rentowego,

Zarówno orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 23.01.2012 r., jak i orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 10.02.2012 r. nie uznano odwołującego się za całkowicie niezdolnego do pracy. W związku z tym ZUS zaskarżoną decyzją z dnia 16.02.2012 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej od dnia 1.01.2012 r.

Od powyższej decyzji M. Ż. (1) złożył odwołanie.

dowód: akta organu rentowego

Ubezpieczony ukończył (...) w M., zdobył zawód cukiernika. W okresie od 6.10.2010 r. do 9.01.2012 r. pracował dorywczo, na zlecenie w firmie W. W.. Ubezpieczony wykonywał tam nieskomplikowane czynności związane z podklejaniem figur szachowych filcem, czasem sprzątał. Pracował on tak w zależności od potrzeb pracodawcy ok. 2 dni w tygodniu. Obecnie odwołujący nie pracuje, wykonuje czasem w domu różne prace np. sprzątanie.

dowód: - zeznania świadka M. Ż. (2) – k. 48-49,

- zeznania świadka W. W. – k. 52-53,

- zeznania dowołującego się – k. 53.

W toku niniejszego postępowania u odwołującego stwierdzono:

- głuchotę ucha prawego,

- uszkodzenie słuchu ucha lewego typu odbiorczego,

- słaby rozwój mowy,

- zaburzenia depresyjne i lękowe mieszane,

- bóle głowy,

- ociężałość umysłową.

Odwołujący się pomimo niepełnosprawności spowodowanej uszkodzeniem słuchu ucha prawego i osłabieniem słuchu ucha lewego nie utracił zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Jest niewątpliwie osobą niepełnosprawną z dużego stopnia uszkodzeniem słuchu i zaburzeniami mowy, ale może on pracować w warunkach pracy zgodnie z kwalifikacjami, tylko z ograniczeniami - nie może pracować w hałasie, na wysokości oraz przy obsłudze maszyn.

Opiniowany pozostaje w okresowej opiece psychiatrycznej od 2004 r. obecnie z rozpoznaniem „Zaburzenia lękowo-depresyjne na podłożu uszkodzenia narządu słuchu”. Z badania psychologicznego z 2011 r. wynika, że u wnioskodawcy stwierdzono pogranicze upośledzenia umysłowego. W czasie obecnego badania psychiatrycznego nie stwierdzono istotnych odchyień od stanu prawidłowego (w tym zaburzeń nastroju, napędu, zaburzeń zachowania, oznak zaburzeń psychotycznych). Obecny stan psychiczny oraz obecne funkcjonowanie nie dają podstaw do uznania opiniowanego za całkowicie niezdolnego do pracy.

Obecnie w badaniu neurologicznym badany prawidłowo zorientowany, w logicznym prostym kontakcie, mowa nosowa, rozumiała. Nie obserwuje się objawów ogniskowego uszkodzenia układu nerwowego: cech niedowładów, zaburzeń chodu, jak również ograniczenia ruchomości kręgosłupa. Badaniem neurologicznym nie stwierdzono również upośledzenia sprawności ruchowej, czy też znacznego upośledzenia funkcjonowania intelektualnego pacjenta - stan jego zdrowia nie daje podstaw do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy.

dowód:

- opinia biegłego laryngologa – k. 24,
- opinia biegłego psychiatry – k. 30– 32,
- opinia biegłego neurologa – k. 83-85,
- opinia uzupełniająca biegłego laryngologa – k. 76,
- dokumentacja medyczna – k. 57-73,
- dokumentacja medyczna z akt ZUS.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych i urzędowych z akt sądowych, akt ZUS, opinii biegłych lekarzy oraz zeznań świadków i odwołującego się.

W całości podzielił Sąd wnioski i tezy wypływające z dokumentów. Ich autentyczność oraz wiarygodność nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Brak więc było jakichkolwiek podstaw – także takich, które należałoby uwzględnić z urzędu – by dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Stąd stosownie do treści art. 244 § 1 kpc dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone, a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Sąd podzielił również opinie biegłych sądowych lekarzy z zakresu laryngologii, neurologii oraz psychiatrii. Opinie te w ocenie Sądu są pełne i wyczerpujące, uwzględniają wszystkie zalecenia Sądu, wiarygodnie oddają stan zdrowia odwołującego się. Biegli, wysokiej klasy specjaliści we wskazanych powyżej dziedzinach, udzielili odpowiedzi na postawione pytania, formułując je w sposób profesjonalny, logiczny i rozumiały. Wydane opinie poprzedzone zostały zapoznaniem się biegłych z dokumentacją medyczną zgromadzoną w aktach organu rentowego oraz osobistym badaniem odwołującego się, zatem biegli posiadali wszelkie informacje niezbędne do ich sformułowania.

Pismem z dnia 9.07.2013 r. (k. 94) odwołujący wniósł zarzuty do opinii biegłego neurologa podnosząc, iż podano w niej nieprawdziwą informację dotyczącą palenia papierosów przez odwołującego. Ponadto zarzucono między innymi, że przeprowadzone badanie neurologiczne nie dotyczyło całego ciała, lecz tylko rąk i nóg, a biegły nie odpowiedział, czy ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy w świetle art. 13 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając na uwadze powyższe należy podnieść, iż w żaden sposób nie wpłynęły one na wartość dowodową przedmiotowej opinii. Odnosząc się do nich należy podnieść, iż okoliczność napisania w opinii, iż badany czasami pali papierosy jest bez znaczenia dla sprawy. Omyłka ta bowiem nie mogła mieć żadnego wpływu na merytoryczną zasadność i wnioski końcowe opinii. Ponadto należy podnieść, iż biegły w swoim badaniu skupił się na kwestiach neurologicznych, stąd też badał szczegółowo kończyny dolne i górne ubezpieczonego, a nie całe ciało. Gdyby była to opinia z zakresu chorób wewnętrznych, to można byłoby rozważać zasadność takiego zarzutu. Co więcej, biegły wydaje opinię również w oparciu o dokumentację medyczną, stąd odniesienie się w niej do kwestii związanych z całym ciałem badanego na gruncie swojej specjalności jest w pełni uzasadnione. Z kolei wobec faktu, iż w opinii jednoznacznie wskazano na brak całkowitej niezdolności do pracy badanego bez znaczenia jest dodatkowe zaznaczenie, iż w świetle art. 13 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS również. Inna sytuacja bowiem miała miejsce w sytuacji dopuszczenia przez Sąd w omawianym stanie faktycznym opinii uzupełniającej biegłego z zakresu laryngologii wobec konieczności

ustosunkowania się w niej do zeznań słuchanych w sprawie osób - w kontekście treści wydanej przez tego specjalistę uprzedniej opinii.

Odwołujący bezzasadnie domagał się również przeprowadzenia kolejnego dowodu z opinii biegłego z zakresu psychologii i z uzupełniającej opinii biegłego neurologa. W orzecznictwie wskazuje się bowiem słusznie, że nie uzasadnia potrzeby powołania innego biegłego jedynie ta okoliczność, iż opinia powołanego już biegłego jest dla strony – w jej odczuciu niekorzystna (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 22.07.1997r., I CKN 174/97, nie publ.). Ponadto trzeba zaznaczyć, iż dokumentacja psychologiczna odwołującego była dostępna w aktach sprawy przy badaniu psychiatrycznym, a biegły psychiatra powołując się również na nią nie wnioskował o przeprowadzenie odrębnej opinii psychologicznej. Można także zaznaczyć, iż opinia biegłego psychologa pełni jedynie rolę pomocniczą w stosunku do opinii biegłego psychiatry, który jednoznacznie, tak jak zresztą wszyscy pozostali biegli w zakresie swoich specjalności stwierdzili brak całkowitej niezdolności do pracy po stronie odwołującego. Mając powyższe na uwadze Sąd uznał sprawę za dostatecznie wyjaśnioną i nie powoływał dodatkowego dowodu z opinii biegłych.

Opinie spełniły nadto wymogi przewidziane dla tego rodzaju środków dowodowych określone w art.278 kpc. i art.285 kpc., zaś w toku postępowania nie ujawniły się żadne okoliczności, które mogłyby podważać zaufanie do wiedzy, czy bezstronności biegłych.

Wiarygodne w ocenie Sądu były także zeznania świadków M. Ż. (2), W. W., jak i samego odwołującego. Korespondowały one ze sobą wzajemnie jak i z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały żadnych wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.4 ust.1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz.U. z 2003 r. Nr 135, poz.1268 ze zmianami), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Zgodnie z ust.2 powyższego artykułu osobie, która spełnia warunki określone w ust.1 przysługuje:

- 1) renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa- jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Zgodnie z art. 5 ustawy ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz.1227 z późn. zmianami).

Po myśli art. 107 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Poprzez dyspozycję art.15 ustawy o rencie socjalnej ustawodawca w ramach oceny czy spełnione zostały przesłanki do przyznania renty socjalnej nakazał odpowiednio stosować art. 12-14 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które zawierają legalne definicje całkowitej i częściowej niezdolności do pracy. Mianowicie, przepis art.12 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za całkowicie niezdolnego

do pracy uznaje osobę, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu. Z kolei przepis art.12 ust.3 ustawy za częściowo niezdolną do pracy uznaje osobę, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Zgodnie z art.13 ustawy przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;

2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym jednoznacznych wniosków opinii biegłych z zakresu laryngologii, neurologii i psychiatrii brak było podstaw do przyjęcia, że odwołującemu przysługuje prawo do renty socjalnej, gdyż stopień nasilenia ujawnionych schorzeń nie uzasadniał zakwalifikowania go jako osoby całkowicie niezdolnej do pracy w świetle wszystkich powołanych wyżej przepisów.

W toku niniejszego postępowania wykazano, że ubezpieczony cierpi co prawda na: głuchotę ucha prawego, uszkodzenie słuchu ucha lewego typu odbiorczego, słaby rozwój mowy, zaburzenia depresyjne i lękowe mieszane, bóle głowy, ociążałość umysłową, to jednak obecny stan psychiczny oraz obecne funkcjonowanie nie dają podstaw do uznania opiniowanego za całkowicie niezdolnego do pracy.

W konsekwencji, mając na uwadze kompleksową analizę sporządzonych opinii biegłych sądowych z zakresu laryngologii, psychiatrii i neurologii, Sąd uznał, że rodzaj i natężenie występujących u odwołującego się schorzeń nie kwalifikują go do uznania za całkowicie niezdolnego do pracy. Tym samym należało przyjąć, że odwołujący nie spełnia podstawowego wymogu przewidzianego w ustawie, jakim jest całkowita niezdolność do pracy rozumiana jako utrata zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy z uwzględnieniem art. 13 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z treścią tego przepisu zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy. Oznacza to, że możliwość uznania całkowitej niezdolności do pracy jest wykluczona przy zachowaniu choćby ograniczonej zdolności do pracy w tzw. normalnych warunkach (por. M. Bartnicki w: Komentarz do art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ABC 2009).

Skoro więc zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była prawidłowa, to odwołanie należało oddalić jako bezzasadne, przyjmując jako podstawę powołane przepisy ustawy o rencie socjalnej i o emeryturach i rentach z FUS oraz art.477¹⁴ § 1 kpc.

Ponadto Sąd przyznał od Skarbu Państwa –Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz pełnomocnika odwołującego kwotę 147,60 zł (2 x 60 zł + VAT) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu mając na uwadze nakład pracy pełnomocnika, na podstawie § 12 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł w sposób wskazany w sentencji.

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)